

Riktlinje för arvode till ställföreträdare

Beslutad av Överförmyndarnämnden, den 19 januari 2023, § 7.

Dokumentansvarig på politisk nivå: Överförmyndarnämnden
Dokumentansvarig på tjänstemannanivå: Verksamhetschef

Riktlinje för arvode till ställföreträdare

Arvoden och ersättningar till ställföreträdare är reglerade i föräldrabalken. I 12 kap. 16 § föräldrabalken framgår det att ställföreträdaren har rätt till ett skäligt arvode för uppdraget och ersättning för det utgifter som har varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande.

Huvudregeln är att arvode och ersättning för utgifter, inklusive de avgifter och skatter som utgår på de, betalas med den enskildes (huvudmannens) medel. Detta gäller dock endast om huvudmannens beräknade inkomst under det år när uppdraget utförs överstiger 2,65 prisbasbeloppet.

Örebro kommuns riktlinje bygger huvudsakligen på rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner (SKR)¹.

Riktlinjen omfattar inte arvoden till gode män för ensamkommande barn.

Förvalta egendom och bevaka rätt

Kategori 1, motsvarar 12 % av prisbasbeloppet

Huvudmannen har ett konto och eventuellt ett sparkonto med mindre belopp som är under ett halvt prisbasbelopp. Ställföreträdaren lämnar fickpengar 1 gång per månad eller gör stående överföringar till huvudmans fickpengskonto. Ställföreträdaren gör en väldigt enkel redovisning. Huvudmannen har inga skulder eller en liten skuldproblematik. Ställföreträdaren hanterar inkomster, betalningar, deklarerar samt ansöker om bidrag och andra insatser.

Det kan också gälla ett väldigt enkelt uppdrag t.ex. när huvudmannen klarar delar av uppdraget själv eller när ställföreträdaren är anhörig och bor tillsammans med huvudmannen.

Kategori 2, motsvarar 20 % av prisbasbeloppet

Ställföreträdaren förvaltar huvudmannens samtliga tillgångar. Huvudmannen har flera konton, äger fonder eller aktier som kräver en aktiv förvaltning. Ställföreträdaren lämnar fickpengar fler än en gång per månad eller gör överföringar till flera olika konton. En aktiv förvaltning krävs i form av omplaceringar och andra löpande åtgärder under året. Huvudmannen har många skulder, ställföreträdaren ansöker om skuldsanering eller upprättar många och omfattande avbetalningsplaner hos olika fordringsägare. Ställföreträdaren har också tät och omfattande kontakt med myndigheter, banker och finansieringsinstitut och gör en mer avancerad redovisning än i kategori 1.

Kategori 3, motsvarar 30 % av prisbasbeloppet

Förutom kategori 1-2 är uppdraget exceptionellt svårt och ställföreträdaren sköter om huvudmannens fastighet med tillhörande förvaltningsuppgifter (tar emot hyra, betalar utgifter m.m.), deltar vid rättsförhandlingar, övervakar affärsuppgörelser, avvecklar företag, gör en omfattande deklaration och komplicerad årsredovisning till Överförmyndarkansliet.

¹ Cirkulär 22:31 Arvoden och ersättningar till förmyndare, gode män och förvaltare med flera

Ovanstående kategorier fungerar som vägledning vid arvodesättning. Överförmyndarnämnden kan besluta om arvode på andra nivåer än dessa.

Sörja för person

Kategori 1, motsvarar 12 % av prisbasbeloppet

Ett besök per månad eller annat utifrån vad som behövs för att följa uppdraget, kontakter per telefon eller genom annan teknik med huvudmannen. Kontakt även med anhöriga, boende, kontaktpersoner, personliga assistenter eller andra stödpersoner.

Kategori 2, motsvarar 20 % av prisbasbeloppet

Större engagemang i form av insatser och stort personligt engagemang av ställföreträdaren för att ordna de resurser som krävs för att huvudmannens behov av omsorg ska kunna tillgodoses. Det sker till exempel genom att ställföreträdaren besöker huvudmannen eller på annat sätt har kontakt, samt många och omfattande kontakter med boendet eller med anhöriga. Besök/kontakt med huvudmannen sker cirka en gång per vecka.

Kategori 3, motsvarar 30 % av prisbasbeloppet

Utöver det som beskrivs i kategori 1–2 kräver uppdraget väldigt stora insatser och stort personligt engagemang av ställföreträdaren för att ordna de resurser som krävs för att huvudmannens behov av omsorg ska kunna tillgodoses. Det sker till exempel genom flera besök i veckan hos huvudmannen eller andra kontakter, många omfattande kontakter med boendet, anhöriga och myndigheter.

Ovanstående kategorier fungerar som vägledning vid arvodesättning. Överförmyndarnämnden kan besluta om arvode på andra nivåer än dessa.

Bevaka rätt - timarvode

Kategori 1: 300 kr/timme

Lägenhetsavveckling i samband med att huvudmannen byter bostad. Det kan röra sig om avyttring av lösöre som ska säljas eller magasineras. Ställföreträdaren ska se till att fastighet/lägenhet blir slutstädad. Det innebär inte att ställföreträdaren ska utföra arbetet själv. Insatser kopplat till assistansersättning. Kontakter med fordringsägare, kontakter med myndigheter, enklare rättshandlingar och beslut.

Kategori 2: 400 kr/timme

Rättshandlingar, exempelvis skriva under avtal, ansöka om skuldsanering, försäljning av fastighet eller bostadsrätt via mäklare, arvskifte, överklaga myndighetsbeslut.

Kategori 3: 550 kr/timme

Kvalificerade insatser, omfattande arvskiften, medverkan vid förhandling i domstol, överklaga beslut och yttra sig för huvudmannens räkning till högre rätt, förlikningsavtal. Uppgifter i den här kategorin ska endast utföras av ställföreträdaren om hen har kompetens för det, vid tvekan bör ställföreträdaren anlita juridiskt kunnig person.

Bevaka rätt – begränsade uppdrag som ställföreträdare

Ställföreträdare kan ha som enda del i ett godmanskap att bevaka huvudmannens rätt. Uppdragen är begränsade till specifika uppgifter t.ex. när det uppstår jäv mellan föräldrar och barn eller mellan den förordnade ställföreträdaren och huvudmannen. En del av de uppdragen arvoderas med ett fast arvode och de som kräver löpande insatser av ställföreträdaren arvoderas per timme. I de fasta arvoden och i timarvoden är ersättning för utgifter inkluderad.

Bevaka rätt – fast arvode

- Faderskapspresumtion Arvode: 950 kr
- Bevaka rätt i dödsbo för bortavarande, år 1. Arvode: 1 500 kr
- Bevaka rätt i dödsbo för bortavarande, år 2–5. Arvode: 1 000 kr

Tillfällig god man istället för ordinarie ställföreträdare vid upprättande eller granskning av års/sluträkning

- Redovisningstiden är upp till 6 månader Arvode: 1 500 kr
- Redovisningstiden är 6 – 12 månader Arvode: 3 000 kr

Föräldrar/förmyndare

Föräldrar som är förmyndare har, om det finns särskilda skäl, rätt till arvode med anledning av förvaltningen av den omyndiges egendom. De har också rätt till ersättning för utgifter som har varit skäligen påkallade av förvaltningen.

Förordnad förmyndare/ Särskilt förordnade vårdnadshavare

I gällande lagstiftning finns inget stöd för att en särskilt förordnad vårdnadshavare är berättigad till ersättning. Undantaget om den särskilt förordnade vårdnadshavaren samtidigt är familjehemsförälder.

Överförmyndarnämnden tillämpar arvodesbestämmelser för gode män till ensamkommande flyktingbarn enligt separata riktlinjer.

- Kategori 1: 2 000 kr fast belopp
Barnet har tillgångar som ej aktivt ska förvaltas.

- Kategori 2: 4 000 fast belopp

Barnet har tillgångar som aktivt ska förvaltas. Vidtas regelbundna löpande åtgärder tex uttagstillstånd.

Tillfälliga vårdnadshavare

En tillfällig vårdnadshavare har rätt till ett skäligt arvode för uppdraget och ersättning för de utgifter som har varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande.

- Kategori 1: 2 000 kr fast belopp

Barnet har tillgångar som ej aktivt ska förvaltas

- Kategori 2: 4 000 fast belopp

Barnet har tillgångar som aktivt ska förvaltas. Vidtas regelbundna löpande åtgärder tex uttagstillstånd.

Bevaka rätt i kombination med förvalta egendom eller sörja för person

För uppdrag med bevaka rätt samt en ytterligare del (förvalta egendom eller sörja för person) arvoderas ett tillägg på 3 % av prisbasbeloppet för att bevaka rätt. Det innebär exempelvis att ett uppdrag som omfattar bevaka rätt och sörja för person enligt kategori 1 arvoderas med 12 % + 3 % av prisbasbeloppet.

Arvode vid nytt uppdrag

Vid start av nytt uppdrag arvoderas 2 000 kr för extra insatser under första året, eller 3 000 kr för omfattande insatser under första året. Vid byte arvoderas 1 000 kr för extra insatser i samband med bytet.

Ersättning för utgifter

Ställföreträdaren har rätt att få ersättning för de utgifter, tex telefon, porto mm som varit nödvändiga för att följa uppdraget. För detta har ställföreträdaren rätt att erhålla en schablonersättning på 2 % av prisbasbeloppet.

Om ställföreträdaren yrkar på högre kostnadsersättning ska utgifterna styrkas genom kvitton.

Ersättning för resor

Ställföreträdare får endast ersättning för resor som ingår i uppdraget. Om flera delar ingår i uppdraget samordnas besök. Underlag för reseersättning i form av körjournal bifogas tillsammans med redogörelse för uppdraget. I körjournalen ska det tydligt framgå vägsträcka i km, datum och syfte. Överförmyndarkansliet fattar inte beslut om ersättning för resor som faller utanför uppdraget. Ställföreträdare får ersättning för resor med allmänna kommunikationer eller med egen bil. Resor med egen bli ersätts med 25 kr per mil².

² Skatteverkets schablonavdrag.

Tabeller

Tabell 1. Schablonersättningar

Schablonersättningar	Förvalta egendom	Sörja för person	
Kategori 1	12 %	12 %	
Kategori 2	20 %	20 %	
Kategori 3	30 %	30 %	

Tabell 2. Timersättningar

Kategori 1	300 kr
Kategori 2	400 kr
Kategori 3	550 kr

Tabell 3. Fasta arvoden

Faderskapspresumtion	950 kr
Bevaka rätt för bortavarande, år 1	1 500 kr
Bevaka rätt för bortavarande, följande år (år 2–5).	1 000 kr

Tabell 4. Tillfällig god man istället för ordinarie ställföreträdare vid upprättande eller granskning av års/sluträkning

Redovisningstiden är upp till 6 månader	1 500 kr
Redovisningstiden är 6–12 månader	3 000 kr

Tabell 5. Förordnad förmyndare/särskilt förordnande vårdnadshavare/tillfälliga vårdnadshavare

Kategori 1	2 000 kr
Kategori 2	4 000 kr

Tabell 6. Övriga ersättningar

Bevaka rätt med antingen förvalta egendom eller sörja för person. Gäller när uppdraget har två delar	Påslag 3 %
Nytt uppdrag (byte)	1 000 kr
Nytt uppdrag (nytt ärende)	2 000 kr, alternativt 3 000 kr
Ersättning för utgifter	2 %
Ersättning för resor	25 kr/mil

Referenser/litteratur

Föräldralken (1949:381)

Sveriges kommuner och Regioner (2022). *Cirkulär 22:31 Arvoden och ersättningar till förmyndare, gode män och förvaltare med flera*